

доступу до медичних послуг; 38% - для підвищення якості обробки даних; 31% - для полегшення спілкування між пацієнтами і лікарями і тільки 4% припадає на оптимізацію фінансових потоків [4]. Отже, впровадження електронної охорони здоров'я впливає на покращення показників системи охорони здоров'я, а саме забезпечення доступності та підвищення якості. У дослідженні [4] також показано, що впровадження eHealth зробило більш прозорими фінансові потоки, а завдяки чіткій ідентифікації пацієнта нівелювало шахрайство та зловживання в системі, що для країн з низькими та середніми доходами, на жаль, є серйозною проблемою. Отже, вважаємо, що зміні моделі фінансування вітчизняної системи охорони здоров'я [6], має передувати впровадження eHealth за управлінською моделлю країн ЄС [5], у протилежному випадку варто очікувати подальшого зростання смертності і зменшення доступності медичних послуг в Україні.

Інформаційні джерела:

1. Health systems financing: the path to universal coverage. World health report 2010. Режим доступу: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/44371/1/9789241564021_eng.pdf
2. Як працює система? Новий підхід до аналізу і оцінки процесів управління в системі охорони здоров'я України. Спільне дослідження Міжнародного банку реконструкції та розвитку та Світового банку. – 2015. - Режим доступу: www.worldbank.org
3. Global Observatory for eHealth series - Volume 1. Atlas - eHealth country profiles. Режим доступу: http://www.who.int/goe/publications/ehealth_series_vol1/en/
4. E-health in low- and middle-income countries: findings from the Center for Health Market Innovations Trevor Lewis,a Christina Synowiec,b Gina Lagomarsino & Julian Schweitzera Режим доступу: <http://www.who.int/bulletin/volumes/90/5/11-099820.pdf?ua=1>
5. eHealth Network Governance model for the eHealth Digital Service Infrastructure during the CEF fund Режим доступу: http://ec.europa.eu/health/ehealth/docs/ev_20151123_co02_en.pdf
6. Концепція реформи фінансування системи охорони здоров'я України підготовлена робочою групою з питань реформи фінансування охорони здоров'я при МОЗ України Лютий 2016 Режим доступу: http://moz.gov.ua/docfiles/pre_20160205_0_dod.pdf

Шевченко О. О.

Національний Університет «Києво - Могилянська Академія»
к.е.н., доц., доцент кафедри економічної теорії

СОЦІАЛЬНІ РИЗИКИ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Довгостроковим пріоритетом економічної політики України на сучасному етапі, незважаючи на всю сукупність гальмуючих, переважно воєнно-політичних чинників, є завдання переходу національної економіки до інвестиційно-інноваційної моделі як базової передумови досягнення сталого розвитку з високими життєвими стандартами. Водночас інноваційний процес як системоутворюючий елемент суспільного прогресу постійно продукує низку різноаспектних та багатовимірних ризиків та суперечностей.

Інноваційна трансформація суспільства створює нові та видозмінює традиційні умови для системного прояву соціальних ризиків, урізноманітнення їх типів, прискорення реалізації та посилення небезпечності. У зв'язку з цим актуалізується потреба більш ґрунтового наукового дослідження взаємодії інновацій та соціальних ризиків з метою розробки методологічних засад прогнозування, ідентифікації та мінімізації останніх.

Особливої важливості набуває спроба визначити характерні риси трансмісійного механізму, що передає «командні імпульси» від продуктових та технологічних інновацій в сферу управлінських і трудових відносин та породжує різні соціальні ризики. Однак зазначені напрямки наукових пошуків суттєво ускладнюються обмеженістю даних статистики інновацій.

В традиційному розумінні поняття соціального ризику охоплює сукупність випадкових, незалежних від людини подій, що порушують його звичну соціально-економічну та фізіологічну життєдіяльність. Соціальні ризики є *всезагальними*, тобто такими, що властиві для усіх суспільних верств та груп населення, *невідворотними*, тобто такими, які можливо лише зменшити, а не подолати взагалі, *консолідуючими* різні суспільні групи для спільної протидії негативним наслідкам ризикових подій, та *кризогенними*, тобто такими, що здатні виступити каталізаторами політичних, економічних, екологічних, демографічних криз. Усталений суспільний механізм соціального страхування досить повно відображає загальну структуру чинників системи соціальних ризиків. Законодавством України визначені наступні види державного соціального страхування: пенсійне страхування; страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням; страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності; страхування на випадок безробіття; інші види страхування, передбачені законами України.

Інноваційний процес загалом є ключовим чинником, що наповнює новим змістом та формулює нові виклики для системи соціального страхування. Частково ці новації можуть бути передбачені на етапі ініціації інновацій, який, як правило, включає моделювання очікуваних економічних і соціальних результатів. Тому вже на стадії прогнозування інновацій варто брати до уваги екологічний фактор, щоб не відбувалось такого акумулювання соціальних ризиків, як у випадку з атомною енергетикою, тотальним забрудненням світового океану тощо. Будь яке нововведення має пройти прискіпливу екологічну експертизу з урахуванням прогнозного життєвого циклу продукції чи технології.

Однак значна частина кінцевих ефектів від більшості інноваційних продуктів, технологій та практик проявить себе повною мірою тільки у віддаленій перспективі після дифузійного поширення та масового застосування. Це, як приклад, властиво інноваціям в сфері охорони здоров'я. Нові лікарські препарати, діагностична техніка та методики лікування разом з новими виробничими технологіями та засобами охорони праці дозволяють ефективно зменшувати ризики традиційних професійних захворювань в сферах видобувної та хімічної промисловості, металургії, транспорту. Водночас прогрес медицини сприяє поступовому акумулюванню ризиків в системі пенсійного страхування за рахунок зростання тривалості життя.

Проте найбільш непередбачувані зміни під впливом інновацій відбуваються в сфері праці. Сучасні дослідники акцентують увагу на інтелектуалізації праці як основній ознаці інноваційних змістовних змін в трудовому процесі та доводять необхідність її безперервності. Набули поширення дослідження категорії інноваційної праці та зайнятості інноваційного типу. Інноваційна праця розглядається як діяльність творчого змісту, спрямована на використання результатів наукових досліджень і здійснення розробок нових ідей для виробничих цілей.

Ознаками інноваційної праці є:

- 1) творчий характер, що виявляється у постійному продукуванні нових і вдосконаленні існуючих ідей, рішень, технологій тощо;
- 2) інноваційна активність, яка базується на творчих та інтелектуальних здібностях, і залежить здебільшого від особистих якостей працівника;
- 3) суб'єктивний, індивідуальний характер, зумовлений інтелектом та здатністю людини до творчості;
- 4) ризиковий та малопрогнозований характер кінцевого результату.

Сфера праці в умовах і на основі інноваційного розвитку формулює нові більш комплексні вимоги до працівника:

- 1) не лише наявність певної професійної кваліфікації, а й здатність до постійного оновлення професійних знань і навичок;
- 2) висока мобільність та адаптованість до міграцій;
- 3) високий рівень самоорганізації та самоконтролю;

4) спроможність самозабезпечення робочим місцем;

а також створює більш високі ризики втрати роботи через залучення інструментів дистанційної праці, що дозволяє не обмежуватись в пошуках кваліфікованого персоналу географічними рамками. Згідно першого соціологічного дослідження дистанційної праці в Україні, проведеного компаніями GFK та Бітрікс 24 до кінця 2017 року 35% підприємств України планують використовувати дистанційну працю (на початок 2016 року цей показник становив 21%).

Широкі можливості індивідуалізації та дистанційності інноваційної праці на базі сучасних комунікаційних технологій розмивають рамки обов'язкового соціального страхування та солідарні механізми мінімізації соціальних ризиків. Такі нові виклики для державної соціальної політики вимагають гнучкого поєднання загальнообов'язкових та добровільних, суспільних, колективних та індивідуальних механізмів управління соціальними ризиками в інноваційну епоху.

МОЛОДІЖНА СЕСІЯ АСПІРАНТІВ І СТУДЕНТІВ

Безкоровайний А.В.

Національний університет «Києво-Могилянська академія»
аспірант, кафедра економічної теорії

БІЗНЕС-КЛАСТЕРИ В УНІВЕРСИТЕТАХ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ В ПРОЦЕСІ РОЗБУДОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОСИСТЕМИ

Протягом останніх років світовий інноваційний процес зазнав суттєвих змін, зокрема у зміщенні пріоритетів від загальної кількості R&D-розробок до комерціалізації новаторських продуктів. Не обійшла стороною ця тенденція і Україну, інноваційна модель якої є надзвичайно вразливою в контексті дифузії інноваційних продуктів на реальних ринках внаслідок власної лінійності, тобто коли результати одного етапу розробки є входом для наступного. В результаті, через значний часовий лаг, невідповідність потребам ринку та за недостатньої кооперації між учасниками процесу кінцева інноваційна розробка може виявитись нездатною до комерціалізації [7]. Саме тому пошук нових рішень даної проблеми є одним з нагальних питань вітчизняної економічної науки.

Кластери (бізнес-кластери, інноваційні кластери) як форма об'єднання суб'єктів інноваційного процесу має суттєвий потенціал до створення наукових розробок, які продаються, дифундують на ринку, приносять користь та окупають таким чином затрачені на розробку кошти. На фоні зростання «третьої» (підприємницької) ролі університетів розвинулась концепція «потрійної спіралі» - появи гібридних інституцій, де взаємоінтегруються навчальні установи, індустрія та держава [1]. Саме тому доцільно розглянути процес створення інноваційних кластерів на базі (або, як мінімум, з активною участю) провідних університетів зі значним науковим потенціалом. Оскільки для України це питання є відносно новим, насамперед, ми вважаємо необхідним провести вивчення міжнародного досвіду з цього питання.

Якщо взяти до уваги економіну, політичну та історичну близькість, а також виклики, що стоять перед Україною в процесі європейської інтеграції, то досвід Польщі може бути досить релевантним для нас. Приєднання до ЄС відкрило цій країні доступ до програм підтримки інноваційного розвитку в контексті B2B-фінансування, встановлення кооперації між підприємцями, науковими центрами та державними органами [3]. Початкове створення інноваційних кластерів в Польщі стало частиною проектів, що координуються та фінансуються за допомогою *EU Cohesion Policy 2007-13: National Strategic Reference Framework* та в комплексі направлені на створення, відбір та дифузії інновацій на